

„Отвъд блуса“
„Музикална работилница по китара“ с
доц. д-р Цветан Недялков, НМА „Панчо Владигеров”,
катедра „Джаз и поп изкуство” - в рамките на международния
китарен фестивал гр. Плевен 2017 г.

Когато си преподавател и музикант, е необходимо не само да умееш да свириш (композираш, дирижираш, пееш), но и да си служиш добре с думите, да умееш да предадеш знанията и опита си на студентите, на учениците, на тези, които искат да научат нещо от теб. И то така да го направиш, че един ден ученикът ти да може да стане по-добър от теб. И да не се страхуваш или притесняваш от това.

Със сигурност мога да кажа, че доц. д-р Цветан Недялков не се страхува от това да споделя знанията и опита си с другите. Той е преподавател в НМА „Панчо Владигеров”, катедра „Джаз и поп изкуство”, а изявите на негови студенти в музикални формати, конкурси и концерти са доказателство за добре свършена преподавателска работа.

Друг начин, чрез който доц. д-р Цветан Недялков описва музиката с думи и предава наученото на следващите музиканти, е неговата научна работа. Той разработва и защитава докторска дисертация на тема “Стилови особености в интерпретацията на акустична и електрическа китара в края на ХХ и началото на ХХІ век” и публикува две научни статии в списание „Китара”^{1,2}.

Начин да се излезе от рамките само на академичното преподаване и да се потърси различна възможност за общуване с колеги-музиканти и споделяне на опит, е провеждането на открити уроци или майсторски класове. В своята професионална биография като преподавател доц. д-р Цветан Недялков има няколко такива. В тази рецензия ще се спра на един от тях.

От 29 ноември до 3 декември град Плевен отново стана домакин на международния фестивал на китарата *Pleven Guitar Festival 2017*. Празникът на

¹ Недялков, Цветан (2013) „Акустичната китара в бразилската музика“. Списание „Китара”, 1/2013, стр. 12-21, Издателство „Добрев”, ISSN 1311-820X.

² Недялков, Цветан (2013) „Китарата в западния суинг“. Списание „Китара”, 2/2013, стр. 28-35, Издателство „Добрев”, ISSN 1311-820X.

китарното изкуство включваше 5 концертни вечери, международен конкурс, майсторски класове, изложение на музикални продукти, академии, семинари и редица други паралелни събития. Във фестивала взеха участие „207 изпълнители от 21 държави, сред които България, Австрия, Англия, Босна и Херцеговина, Гърция, Италия, Испания, Македония, Полша, Румъния, Русия, Турция, Украйна, Франция, Хърватска, Чехия, Швейцария, Япония и други.“³ Всяка година броят на участниците нарастваше, като успоредно с това се повишаваха качеството на изпълнение и критериите за оценяване на участващите в конкурса китаристи. По време на фестивала се проведе специализирани майсторски класове (наричани още „музикални работилници“) при утвърдени преподаватели от България и Европа.

„Музикалната работилница“ е съвременен, творчески и интерактивен процес в обучението по музика, както иновативен модел за изграждане на образователния диалог. Доказателство за това е, че участниците в него биват стимулирани да усъвършенстват своите творчески способности и технически умения, като музицират заедно с преподавателя още по време на работилницата. Доц. д-р Цветан Недялков проведе „Музикална работилница по китара“ в рамките на международния китарен фестивал, Плевен 2017 г. Темата беше „Отвъд блуса“ и засягаше проблеми свързани с импровизацията, като част от джаз и поп изпълнителската китарна практика.

За изграждането на импровизаторски умения при изпълнителите са необходими няколко условия. Някои музиканти поставят, като единствено и най-важно качество, уменията дадено „с висше“ и заложено по рождение. Освен тази съществена предпоставка обаче, възниква необходимостта и от други, важни компоненти на музикалната импровизация, като знания за акордите и скалите, за ритмиката и динамиката, за изграждането на мелодичните фрази в импровизационния процес. Неизбежно и важно условие представляват също импровизационната подготовка и практическите занимания с инструмент. Тези важни компоненти, в съчетание с правилен творчески подход в процеса на обучението, осигуряват бъдещите успехи в изграждането на импровизационни качества при музикалните изпълнители.

³ „Започва Международният фестивал на китарата Плевен 2017“. Сдружение „Изкуството до мен“, читалище „ЛИК-1959“ и НУИ „Панайот Пипков“. <https://www.manager.bg/kultura/zapochva-mezhdunarodniyat-festival-na-kitarata-pleven-2017>

Многобройните аспекти на една сложна и изискваща мащабни знания и умения дейност, трбваше да бъдат изложени в рамките на самостоятелен открит урок пред аудиторията, непознаваща специфичното музикално творческо занимание, наречено „импровизация“. Задачата беше осъществена от доц. д-р Цветан Недялков по един блестящ начин. Освен отличното познаване на теоретичната част от проблематиката цитирайки водещи световни имена, като Джейми Аберсолд, Джон Скофилд, Пат Матини и др., доц. д-р Недялков представи някои важни аспекти от своя педагогически метод, показвайки теоретични постановки нагледно на практика върху своята китара. Той разгледа ладовете от диатониката на мажорната скала, тризвучията и четиризвучията образуващи се от основните им степени. Един от специфичните елементи при обучението по джаз китара е опознаването на целия китарен гриф, задача която спомага за реализирането на идеите и инвенциите възникнали в процеса на импровизация. Този проблем бе отлично онагледен, чрез демонстрация на редица конкретни упражнения и нотни примери. Показването и изсвирването на седемте пръстови форми на мажорната скала даде възможност на присъстващите да чуят и да усетят разположението на седемте „стари“ лада върху грифа на китарата, както и функционалността им в диатониката на мажора. (...мажорната скала има седем различни тона. Тя може да бъде изсвирена, започвайки от всеки един от седемте, при което могат да бъдат диференцирани седем различни лада, започващи от различните ѝ степени.) Аудиторията имаше възможност да наблюдава, как могат да бъдат изсвирени седемте „стари“ лада върху всяка позиция на китарния гриф. Участниците в „Музикалната работилница“ проследиха демонстрациите на акрдови арпежи на мажорни и минорни, умалени и увеличени тризвучия и четиризвучия, изсвирени от различни позиции.

Заедно с Цветан Недялков изпълнихме авторските пиеси „Банишора завинаги“, музика Цветан Недялков и „Подзим съм мале“, музика Веселин Койчев, както и джаз стандартите “All The Thing you are”- Jerom Kern и “Solar”- Miles Davis. Респектирани от виртуозността, страстта и енергията в изпълнението на пиесите, участниците в „музикалната работилница“ нямаха търпение да се включат съвместните импровизации по зададена тема. По-голямата част от младите китаристи за пръв път в изпълнителската си практика се опитаха да приложат някои от знанията получени по време на „музикалната работилница“ в техните импровизации.

Неусетно прелетя във времето творческото приключение, изпълнено с огромна енергия и радващо се на нескрит интерес от страна на присъстващите китаристи. То остави трайна следа в съзнанието им и бе стимул за бъдещите им творчески търсения и жаждата им за нови знания. Доц. д-р Цветан Недялков проведе „музикалната работилница по китара“, изпълвайки я със съдържание. Той поднесе информацията с лекота и професионализъм и с желанието да бъде полезен, без капка самоизтъкване и егоизъм. „Музикалната работилница по китара“ се превърна в значимо преживяване от живота и творческото израстване на младите китаристи.

доц. д-р Веселин Койчев